

Episkop rasko-prizrenski Artemije (Radosavljevic) o prilikama na Kosovu i Metohiji i promeni savezne vlade
“NOVA VLAST CE ZASTITI INTERESE SRBIJE NA KOSOVU, ALI I SRPSKOG NARODA KOJI TAMO ZIVI.”

- Cestitam svim Srbima koji su svojim glasovima i svojim prisustvom u Beogradu i u drugim mestima Srbije u odbrani izbornih rezultata doprineli velicanstvenoj pobedi i svanucu dana slobode nad Srbijom i za ceo srpski narod. Neka bi dao Bog da se ova promena sto pre ukoreni potpuno, da bi smo mogli da krenemo u izgradnju bolje i srećnije budućnosti za sve - poruka je episkopa rasko-prizrenskog Artemija (Radosavljevica), predsednika Srpskog nacionalnog veća Kosova i Metohije, koji za Danas govori o očekivanjima kosovskih Srba i prilikama u južnoj srpskoj pokrajini nakon smene vlasti na jugoslovenskom vrhu.

Posle svega sto se desilo na Kosovu i Metohiji, vladiku je protekle nedelje po prvi put primio i jedan domaci covek na vlasti. Za susret sa Vojislavom Kostunicom, novim predsednikom SRJ, vladika Artemije kaze da je "satisfakcija za svo igronisanje koje je u proteklom periodu doziveo od bivse vlasti Jugoslavije i Srbije, jer je i ovima u republici kraj na pomolu".

-Glavni deo razgovora sa gospodinom Kostunicom odnosio se na pitanje Kosova u svetlu ovih promena u Beogradu i Srbiji. Zajednicki smo konstatovali da ce pitanje Kosova sada moci mnogo pozitivnije da se resava i da u tome medjunarodna zajednica vise nece moci da izbegava Beograd, Srbiju, novu demokratsku vlast, kao sto je za to imala razloga dok je bivsi predsednik, gospodin Milosevic bio na tom polozaju. Smatram da ce demokratski principi koje zastupa gospodin Kostunica u mnogome pomoci da pitanje Kosova konacno bude reseno kako je to predvidjeno Rezolucijom 1244 - u granicama Jugoslavije, a samim tim u i granicama Srbije. Posle ovih promena u Beogradu i Srbiji, mislim, da se pitanje nezavisnosti Kosova udaljilo nekoliko svetlosnih godina od svoje realizacije.

*Bili sve vrlo skeptichni prema ucescu opozicije na saveznim izborima. Rekli ste da su oni unapred izgubljeni za opoziciju pod uslovima koje je vlast odredila. Kako to sada komentarisete?

-Svakako da sam bio skeptican imajući gorko iskustvo iz prethodnih deset godina i sa svih ranijih izbora koje je uvek dobijao gospodin Milosevic. Znamo na koji nacin. Bice da se za ovih deset godina i opozicija bolje organizovala i pronasla metode i nacine za bolju kontrolu izbora. Da nije toga bilo, ovi izbori bi sigurno bili pokradeni i do ovih promena ne bi doslo. Radujem se sto se moja zla slutnja nije obistinila i sto sam se pokazao kao covek koji nije mogao sve da predvidi.

*Kakve su bile reakcije kosovskih Srba i Albanaca posle zvanicne promene vlasti u Beogradu?

-Nazalost, moram da kazem da je reakcija bila izraz opste tuge i zalosti. U nekim mestima, kao recimo u Leposavicu, pobeda demokratskih snaga u Srbiji skromno je proslavljena, dok je u ostalim delovima, konkretno mogu da kazem za Gracanicu i okolna mesta, bio apsolutni muk te noci kada je cela Srbija slavila. Nigde se niko nije mogao videti, niti se muzika mogla cuti iz obliznjih lokala, od kojih u manastiru prosto ne mozemo da zivimo uobicajnim danima. To sto se desilo bio je sok za njih, posto su manje-vise svi dali glasove za voljenog vodju, tako da je njegov pad, sto se tice kosovskih Srba, izazvao tugu i zalost. Ali, mislim da je i na strani kosovskih Albanaca ova promena vlasti dozivljena kao veliki gubitak i udar, jer svi oni osecaju da ce demokratske promene u Srbiji privuci paznju medjunarodne javnosti i da ce se sva pitanja oko Kosova resavati u dogovoru, saglasnosti i uvek zajedno sa predstavnicima demokratske vlasti u Srbiji i Jugoslaviji.

*Vojislav Kostunica najavio je kao tri glavna pravca politike na Kosovu i Metohije: postovanje Rezolucije 1244, povratak proteranih Srba, kao i paralelno resavanje statusa

albanskih zatvorenika u Srbiji i problema otetih i nestalih Srba u Pokrajini.

- To je ono sto smo i mi stalno isticali. Pre svega, mora se resiti bezbednosna situacija na Kosovu za sve, za preostale Srbe i ostale ne-Albance. Tu je i povratak svih prognanih lica, prvenstveno Srba, Roma i ostalih, a onda i resavanje pitanja albanskih zatvorenika u zatvorima u Srbiji, ali i nestalih i kidnapovanih Srba, kako za vreme tako i posle rata, u toku ovih godinu ipo dana prisutnosti medjunarodne zajednice. Pitanje zatvorenika i kidnapovanih je dvojedini problem. Ne moze se resavati problem albanskih zatvorenika bez konteksta sa nestalim i kidnapovanim Srbima. Mi smo to istakli jos proslave godine u prvim kontaktima sa medjunarodnom zajednicom i sa Albancima na skupovima koje je organizovao Americki institut za mir. Albanci su skloni da jednostrano zahtevaju oslobadjanje i pustanje na slobodu svih zatvorenika, nepominjuci nikada sudbinu kidnapovanih Srba. Mi na to uvek reagujemo. Jos pre godinu dana rekao sam da nisam za pausalno pustanje svih na slobodu, vec za resavanje njihovog statusa. Zatvorenike i njihove dosjee treba predati bezpristrasnoj medjunarodnoj komisiji koja ce na osnovu cinjenica utvrditi ko je od zatvorenika nevino zatvoren. Medju tim zatvorenicama sigurno da ima i zlocinaca, kao sto i medju kidnapovanim Srbima ima onih koji su zaslužili da budu negde u zatvoru. I jedne i druge treba predati medjunarodnoj komisiji. One koji su nevini osloboditi, a na one druge primeniti zakon, da po presudi odgovarajućeg suda ponese odgovornost. To smatram jedinim pravednim resenjem ovog pitanja, jer dok god se jednostrano trazi pustanje svih Albanaca, ono nece biti reseno.

*Od pocetka kosovske krize trazili ste da predstavnici kosovskih Srba ucestvuju u pregovorima maticne drzave o sudbini Kosova. Da li ce se ostati pri tom principu i sad kad je vlast preuzeo DOS?

-U razgovoru sa predsednikom Kostunicom naglasio sam da u daljim razgovorima o pitanju Kosova, pogotovo kad dodje na red status Pokrajine, pored medjunarodne zajednice treba da ucestvuju predstavnici demokratske Srbije i Jugoslavije, predstavnici kosovskih Albanaca, ali i predstavnici kosovskih Srba. A, ne kao sto je bilo u Rambujeu, gde su bili prisutni svi, osim Srba sa Kosova i Metohije. Kostunica se sa tim potpuno slozio i smatram da ce taj nas princip, cije smo ispunjenje zahtevali od pocetka izbijanja krize na Kosovu, na kraju i ispostovati.

*Medju kosovskim Srbima postoji vise struja. Da li ce biti problema oko izbora njihovih predstavnika, jer su se vec cule izjave da sa medjunarodnom zajednicom vise nece pregovarati "Kusnerovi Srbi"?

- Govorilo se o "Alijinim Srbima" u Bosni i Sarajevu, sada se govori o "Kusnerovim Srbima" na Kosovu. To su najobicnije gluposti koje apsolutno nemaju mesta.

Najverovatnije da ce se naci nacin ko ce i kako odluciti ko ce od kosovskih Srba pregovarati. O tome nece odlucivati pojedinci, vec ce to uciniti ili drzava Srbija ili ce sami Srbi na Kosovu "iz sebe" izbaciti odgovarajuće predstavnike koji ce njihove interese zastupati u tim pregovorima.

*Pominjana je i mogucnost formiranja Ministarstva za Kosovo. Koliko je to realno i da li ste o tome razgovarali sa novim jugoslovenskim predsednikom?

-Nismo isli u detalje. Vise smo govorili o nacinu, principu i pristupu resavanju kosovskog problema. Siguran sam da ce gospodin Kostunica i nova vlast naci nacina i moduse za zastitu interesa Srbije na Kosovu, ali i srpskog naroda koji tamo zivi. Da li ce to biti kroz ministarstvo ili neki drugi nacin, to je njihovo da odluče.

*Sta bi politicke promene u Beogradu mogle, eventualno, da znace za Unmikove lokalne izbore na Kosovu krajem oktobra?

-Mislim da ove promene nece bitno uticati na te lokalne izbore, pogotovo sto Srbi na njih nece izlaziti. Zbog situacije u kojoj se nalazimo, mi nemamo osnovnih uslova za ucesce na bilo kakvim izborima. Zvanicno mi nismo ucestvovali ni u ovim jugoslovenskim izborima. Ali, tamo gde je bilo mogucnosti neki su izlazili na glasanje. Tako ce verovatno biti i sa tim lokalnim izborima u kojima ce neke enklave, a narocito one na severu Kosova uzeti ucesca, bar delimicno.

*Zvanicno, stav SNV Kosova i Metohije bio je da nece pozivati, ali ni brani narodu da ucestvuje na saveznim izborima zbog uslova pod kojima se izbori na Kosovu odrzavaju. Kako kometarisete postizborne izjave poslanickih kandidata DOS sa Kosova da ih u predizbornoj kampanji nije ometao samo rezim vec i SNV?

-Cuo sam za takvu izjavu, ali nisam cuo dokaze za takvu tvrdnju. Zato mislim da nije na meni da to objasnjavam, vec na onima koji to pricaju. Cime je to SNV moglo nekoga da ometa u kampanji i pripremama? Mi nigde nismo isli, niti smo govorili antiizborne parole. To su pokusaji da se prikrije neciji neuspeh na Kosovu, pa su onda krivi "Kusnerovi Srbi".

*Da li su se promenom vlasti u Beogradu, ipak, stekli uslovi za konacno stvaranje srpsko-srpske platforme oko Kosova, za koju ste se dugo zalagali, jos iz vremena crkveno-narodnih sabora.

-Razvoj dogadjaja na Kosovu i u Srbiji pokazao je da su van stava koje zastupa SNV Kosova i Metohije, svi drugi stavovi gubitnicki i da bi jedino on mogao biti platforma svih Srba na Kosovu i Metohiji, ukoliko je prihvate. Ukoliko ne, mi cemo ostati sa svojim stavom, a oni neka traze druge platforme, koje ce biti plodotvornije i korisnije. Radovacemo se ako ih pronadju i ako one zazive. Treba postaviti pitanje sta bi smo mi na Kosovu dobili u zadnjih sest meseci da smo postupili po zelji pojedinca i napustili prelaznu administraciju Kosova. Da nismo ucestvavali na sednicama, da nismo svedocili o stanju srpskog naroda pred medjunarodnim forumima, u Savetu bezbednosti, u Stejt Departmentu i drugim mestima. I ranije sam rekao da se nasim istupanjem, jos uvek kao posmatraca u prelaznim organima vlasti verovatno do ovih lokalnih izbora, ne mozemo pohvaliti nekim spektakularnim uspesima, ali za svakoga ko ima oci da vidi i usi da cuje promene na Kosovu se desavaju. Srpskom narodu je sada mnogo bolje nego sto je bilo ranije ili nego sto bi bilo da nismo tamo prisutni. Kad na tim sednicama nema Srba o srpskim problemima se i ne govori. Ovako, pariramo zahtevima predstavnika Albanaca i cesto puta ne samo sto svedocimo, vec nase svedocenje biva i uvazavano. U novije vreme stav medjunarodnih predstavnika, pa cak i samog Kusnera jasno pokazuje da se itekao respektuju potrebe srpskog naroda na Kosovu i da se radi na poboljsanju kvaliteta zivota.

*Da li ste o tome razgovarali i sa Kostunicom, koji je bio jedan od kriticara ulaska u PAVK?

- Nismo ulazili u detalje, ali jasno sam naglasio da se nadam da ce ono sto smo mi do sada postigli svojim radom, sada nastaviti u saradnji sa novom demokratskom vlascu. Mislim da ne bi trebalo da kvarimo ono sto smo do sada uspeli. Da da ne bude kao zidinje Skadra na Bojani, "sto se preko dana sagraadi, to preko noci zle vile poruse". Nadam se da do toga nece doci.

*Kad maticna drzava bude preuzela svoje obaveze prema Kosovu i Metohiji, da li ce smanjiti potreba za delovanjem SNV Kosova i Metohije?

-To ce zavisiti od razvoja dogadjaja. Ne insistiramo da smo neophodni i dalje. Uvek sam govorio da se bavim ovim pitanjima zato sto oni koji bi trebalo da vode brigu o narodu ne rade svoj posao. Ako nasa maticna drzava i nova vlast preuzmu stvarnu brigu o nasem narodu na Kosovu, nema potrebe da se mi angazujemo. Ja imam svoje obaveze kao episkop u Crkvi. Ostali u Vecu imaju svoja zanimanja. Apsolutno nismo neophodni, ukoliko se nova vlast bude angazovala. Dakle, SNV ce postojati dok smo potrebni srpskom narodu na Kosovu i Metohiji.

Jelena Tasic

Prestolonaslednik Aleksandar stigao u visednevnu posetu Srbiji

PRESTOLONASLEDNIK U SLOBODNOJ SRBIJI

Beograd - Prestolonaslednik Aleksandar Karadjordjevic u pratnji supruge, princeze Katarine juce je doputovao u visednevnu posetu Srbiji. Po dolasku u Beograd sreo se sa Vojislavom Kostunicom, predsednikom SRJ, liderima DOS I poglavarom Srpske pravoslavne crkve patrijarhom Pavlom.

- Dosao sam u oslobodjenu Srbiju da pozdravim narod koji je ponovo zadivio celu Evropu i svet izglasavsi poverenje dr Kostunici i DOS. Kada je stari rezim pokusao da pokrade izbore narod je ustao i rekao: "Ne". Pored dr Kostunice i DOS zelim da odam priznanje i svima drugima - rudarima Kolubare i drugih rudnika, omladini iz Otpora i svih drugih organizacija, nevladinim organizacijama i Srpskoj crkvi koja je odigrala odlucujucu ulogu - izjavio je prestolonaslednik Aleksandar po dolasku na Surcinski aerodrom.

On je naglasio da se promene moraju vršiti na miran način, da osвете ne sme biti i da sve mora biti po zakonu. "Ljudska prava moraju se poštovati, jer će samo tako Srbija i Crna Gora postati faktor mira i stabilnosti na Balkanu", istakao je Aleksandra Karadžević.

Posle susreta sa Vojislavom Kostunicom on je rekao da je srećan što se sreo sa predsednikom koji ga je obavestio o situaciji u zemlji i sastanku u Bijaricu, za koji Karadžević drži da je veoma važan. "Za našu zemlju sada je najvažnije da se oporavi i da krene u demokratske reforme, koje će okupiti sve političke stranke da rade na tom cilju. Sada imamo realnu šansu da se vratimo u svet kao zemlja koja uživa ugled", izjavio je prestolonaslednik Aleksandar.

Patrijarh Pavle primio prestolonaslednika Aleksandra **ODANOST CRKVI**

BEOGRAD - Njegova svetost patrijarh srpski gospodin Pavle primio je sinoc u Patrijarsijskom dvoru u Beogradu njegovo kraljevsko visocanstvo prestolonaslednika Aleksandra Karadževića sa suprugom princezom Katarinom i saradnicima, članovima Krunskog saveta. Patrijarh Pavle je u razgovoru podsetio na promene koje su se, zahvaljujući narodnoj volji, ovih dana dogodile u našoj zemlji.

- Na predstavnicima nove vlasti je da opravdaju ukazano poverenje. Naravno, neće to biti lako, jer svaka promena donosi određene teskoće - rekao je patrijarh Pavle. Zahvaljujući na srdačnoj dobrodošlici, prestolonaslednik Aleksandar je istakao svoju radost što je posle više dolazaka danas došao u slobodnu otadžbinu. On je posebno istakao svoju i odanost cele porodice Srpskoj pravoslavnoj crkvi, koja je kroz svu svoju istoriju bila uz narod.

Razgovor njegove svetosti i prestolonaslednika vođen je na srpskom jeziku, dok su patrijarh Pavle i princeza Katarina (koja je, podsetimo, rođena u Grčkoj) razgovarali na grčkom jeziku bez prevodioca. U kasnijem obraćanju novinarima, prestolonaslednik Aleksandar je govorio na srpskom, francuskom i engleskom jeziku.

Prelazno administrativno veće Kosova o promeni vlasti u Beogradu **KORAK KA STABILIZACIJI REGIONA**

Gracanica, Beograd - Prelazno administrativno veće Kosova usvojilo je na poslednjoj sednici zajedničko saopštenje o uticaju demokratskih promena u SRJ na politički proces na Kosovu i Metohiji u kome se izražava nada da će promene koje se trenutno događaju u Beogradu biti prvi korak istinskog procesa demokratizacije koja će doprineti stabilizaciji celog regiona.

"PAVK podvlači da još mnogo izazova ostaje pred stanovnicima Kosova i za međunarodnu zajednicu koja ovde radi. Sudbina zatvorenih lica u Srbiji i nestalih lica iz svih zajednica predstavlja prioritetni problem. PAVK takođe apeluje da se svi osumnjiceni ratni zločinci predaju Međunarodnom sudu u Hagu. PAVK pozdravlja izjavu specijalnog predstavnika generalnog sekretara UN da će se nastaviti sa punom implementacijom Rezolucije Saveta bezbednosti 1244. U tom pogledu uspešno sprovođenje slobodnih i demokratskih opštinskih izbora 28. oktobra predstavlja važan korak u izgradnji funkcionalnih kosovskih institucija. PAVK je odlučan da radi na stvaranju potrebnih uslova za održavanje opštinih izbora na Kosovu što je moguće pre", ističe se u saopštenju PAVK koje prenosi Informativna služba Srpskog nacionalnog veća Kosova i Metohije.

Umesto Rade Trajković, srpskog posmatrača u PAVK, sednici je prisustvovao protosindjel Sava (Janjić), portparol SNV Kosova i Metohije koji je naglasio da "iako Rezolucija 1244 podrazumeva sprovođenje lokalnih opštinskih i opštinih izbora na Kosovu u sklopu koncepta sustinske samouprave u okviru SRJ, Misija UN ima zadatak da prethodno obezbedi osnovne bezbednosne uslove i poštovanje osnovnih ljudskih prava, naročito za one zajednice koje su sada ugrožene". On je ponovio da u uslovima krajnje diskriminacije svega što nije albansko u Pokrajini, srpski narod neće moći da učestvuje na bilo kakvim izborima.

- SNV Kosova i Metohije podržava Haski tribunal kao instituciju iza koje stoje UN i

medjunarodna zajednica, ali naglasava da na Kosovu i Metohiji jednako i objektivno treba ispitati sve zlocine koji su pocinjeni nad neduznim civilima na obe strane u vreme i nakon rata. Za SNV od posebnog znacaja predstavlja deo izjave u kome se afirmise Rezolucija 1244, ciji mnogi aspekti do sada nisu bili implementirani zbog nemogucnosti dijaloga izmedju Milosevica i albanskih politickih lidera. Sa demokratskom vladom u Beogradu stvaraju se uslovi da se Rezolucija 1244 implementira u celini - rekao je otac Sava.

On je najavio da SNV Kosova i Metohije priprema materijal o kršenju ljudskih prava i zlocinima počinjenim nad Srbima, narocito u periodu nakon zavrsetka rata i napomenuo da je SNV podzzalo ideju da se pritvoreni Albanci u zatvorima na teritoriji uze Srbije predaju Unmiku, ali i istovremno zatražio od Misija UN i Kfor da delotvornije sprovedu istragu o vise od 1000 kidnapovanih Srba i drugih ne-Albanaca.

SRPSKO NACIONALNO VECE KOSOVA I METOHIJE

Predsedniku SRJ

Dr. Vojislavu Kostunici

Manastir Gracanica 15 oktobar 2000. god.

Postovani Predsednice,

Vec vise od godinu dana nastavlja se nevidjeno stradanje srpskog naroda i nase Crkve na podrucju Kosova i Metohije i pored prisustva Blizu 50.000 snaga KFOR -a i predstavnika medjunarodne Misije UN. U ovom teskom vremenu srpski narod i ostale ugrozene ne albanske zajednice bili su prepusteni samim sebi jer bivsi rezim Slobodana Milosevica nije imao ni politicke vizije niti moralnog kredibiliteta da zastupa interese svog naroda i drzave. S druge strane odsustvo demokratije u Beogradu korisceno je od strane medjunarodnih faktora kao pogodno opravdanje za neispunjavanje Rezolucije UN 1244, koja izricito podrazumeva pocetak politickog procesa u cilju ostvarenja sustinske samouprave na Kosovu i Metohiji uz puno postovanje principa suvereniteta i teritorijalnog integriteta SRJ i zastitu prava i sloboda svih gradjana. Takva haoticna situacija je dovela do prekida gotovo svih postojećih veza izmedju SRJ i Kosova i Metohije dok je istovremeno precutno tolerisana represija nad Srbima, Romima i drugim manjim zajednicama i sistematsko unistavanje naseg duhovnog blaga i kulture. Medjunarodna misija UN takodje nije obezbedila povratak prognanih i rasenjenih Srba, Roma i Bosnjaka, zastitu privatne i drzavne imovine, dok je preko otvorenih i nedovoljno obezbedjenih drzavnih granica iz Albanije i Makedonije na Kosovo dosao poveci broj Albanaca. Sve je to jos vise podgrejalo nade kosovskih Albanaca da ce im medjunarodna zajednica uskoro jednostrano priznati nezavisnost i time de fakto priznati etnicko ciscenje pod medjunarodnim protektoratom.

Pobedom demokratske opozicije Srbije na saveznim izborima i Vasim dolaskom na celo SRJ stvorili su se konkretni preduslovi da nasa drzava sa punim moralnim kredibilitetom i politickim autoritetom zastiti svoja zakonska prava na svojoj suverenoj teritoriji i delotvorno odbrani interese gradjana koji su izlozeni bezobzirnoj etnickoj diskriminaciji i progonu.

U ime Srpskog nacionalnog veca Kosova i Metohije, koje je oformljeno u cilju zastite srpskih interesa u postojećim uslovima, kao i najstarije institucije srpskog naaroda na Kosovu i Metohiji - Srpske Pravoslavne Eparhije rasko prizrenske obracam Vam se u ovom presudnom trenutku sa nadom i cvrstim uverenjem da za srpski narod u nasoj juznoj pokrajini dolaze bolji i izvesniji dani.

Posebno ohrabren nasim nedanvim susretom u Beogradu upucujem i zvanicni apel Vama i predstavnicima udružene opozicije da se sto pre pod Vasim pokroviteljstvom organizuje sastanak svih relevantnih politickih snaga kosovsko-metohijskih Srba u cilju jasnog definisanja zajednicke strategije i interesa nase drzave i gradjana na ovim prostorima.

Do sada odgovarajuci uslovi za stvaranje zajednicke platforme nisu postojali buduci da nije postojala demokratska vlast koja bi stala iza drzavnih interesa i delovala kao kohezivna snaga. Sada, medjutim, sa pobedom demokratije u Srbiji, cvrsto osecam da na Vama lezi casna i odgovorna duznost da u ime nase drzave omogucite objedinjavanje svih nasih patriotskih politickih snaga na Kosovu i Metohiji, na cvrstoj

platformi opstih nacionalnih i drzavnih interesa. U ovom trenutku na Kosovu i Metohiji su nam najmanje potrebne nove podele, licne ambicije i borba za vlast. Ono sto nam je potrebno jeste pre svega mudro i domacinsko vodjstvo demokratske vlasti, odgovoran i konstruktivan odnos svih nas prema nasim zajednickim interesima uz dužno postovanje uzajamnih politickih razlika i specificnosti uslova na terenu. Buduci da su porazene snage koje su unosile razdor i neslogu u nas narod i stvarale jos vecu konfrontaciju sa svetom, sada konacno mozemo da se dosledno i zajednicki posvetimo nasem prevashodnom cilju - opstanku i ostanku srpskog naroda na Kosovu i Metohiji u okviru demokratske Srbije i SRJ. Za ovu ideju su se nasa Crkva i SNV KIM, a pre njega Svessrpski crkveno narodni Sabor KIM, dosledno zalagali ovih prethodnih godina. Na zajednickom sastanku na kome bi pored Vas i predstavnika demokratske opozicije ucestvovali pokliticki predstavnici kosovsko metohijskih Srba, Crkva i ekspertiza pitanja Kosova i Metohije mogli bismo da pred celim svetom afirmisemo jednu ozbiljnu i odgovornu demokratsku alternativu u odnosu na dosadasnju politiku rezima i ekstremnu politiku vecine albanskih partija. Time bismo stvorili realne usooove da se uz razumnju i dostojanstvenu saradnju sa medjunarodnom zajednicom u okviru mandata Rezolucije 1244 efikasnije zastite interesi drzave i naaroda na nacin kako to do sada nije cinjeno. Cvrsto smo uvereni da cete pored brojanih drzavniczkih poslova uskoro naci vremena da organizujete jedan takav skup ili savetovanje, i da ce po svom konacnom formiranju nova vlada SRJ sto pre izaci pred domacu i svetsku javnost sa jasnim konceptom svoje politike prema Kosovu i Metohiji.

Koristim priliku da Vam u ime celokupnog clanstva SNV KIM, pravoslavnog svestenstva, monastva i vernog naroda urucim srdacne pozdrave i jos_ jednom izrazim nasu zajednicku zelju da nas u sto skorije vreme posetite u manastiru Gracanici.

S iskrenim postovanjem

***Episkop rasko-prizrenski i Predsednik SNV KIM
+ARTEMIJE***

UHAPSENO 25 OSOBA

Pristina - Policija Ujedinjenih nacija juce je na Kosovu, uz podrsku 290 vojnika, izvrsila racije na 13 adresa, uhapsivsi 25 osoba, ukljucujuci 16 zena. Vecina je uhapsena zbog "laksih nedela", kao sto je prostitucija, ali su trojica osumnjicena za teske zlocine, ukljucujuci ubistvo direktora Odeljenja za planiranje Pristine Redzepa Lucija i novinara Sefkija Popova.

- Ova istraga je u toku i zvanicne optuznice jos nisu podnete - navedeno je u saopstenju policije koje prenose agencije.

U saopstenju nisu navedene lokacije na kojima je sprovedena istraga, kao ni identitet privedenih osoba. Uhapseni nisu pruzali otpor, a ocekuje se pokretanje daljeg istraznog postupka uz proucavanje dokaznog materijala i saslusanje osumnjicениh, dodaje se na kraju saopstenja.

IDENTIFIKOVANO 16 UBIJENIH SRBA U ZVECANU

Zvecan - U Radnickom domu u Zvecanu preksinoc je zatvorena prezentacija fotografija, na kojoj su u protekla tri dana rodjaci prognanih i ubijenih Srba sa Kosova pokusavali da preko fotografija identifikuju delove odece, obuće ili licne stvari koje su pripadale Srbima, ubijenim prosle godine na tim prostorima. Rodjaci su na 16 fotografija prepoznali licne predmete ubijenih i nestalih, rekla je komesar za ljudska prava pri organizaciji OEBS Ulrihe Kirhgesner, ocenivsi da je to prvi korak u pronalazenju nestalih. Ona je najavila da ce uslediti uporedjivanje podataka dobijenih autopsijom i izjava rodbine, tako da ce nakon tumacenja patologa medjunarodna komisija za pronalazenje i identifikaciju zrtava moci posredovati u preuzimanju tela ubijenih Srba.

Prezentaciji, na kojoj je bilo izloženo 250 fotografija u organizaciji Medjunarodnog komiteta crvenog krsta, OEBS i medjunarodne komisije za pronalazenje i indetifikaciju zrtava, prisustvovao je veliki broj gradjana Zvecana. Slicna identifikacija organizovana je nedavno i u Gracanici, i tom prilikom gradjani srpske nacionalnosti su prepoznali 20 ubijenih rodjaka koji su sahranjeni na pristinskom brdu Dragodan.

(Beta)

SPC I NOVA VLAST

Vladika Artemije kaže da je sada rano prognozirati kako će se stvari odvijati između nove savezne vlasti i Srpske pravoslavne crkve. "Uvereni smo da će nova vlast Crkvu posmatrati onako kao što Crkva zaslužuje. Da će Crkva biti respektovana, da će njeni interesi biti i interesi države, da će mnogi problemi zajedničkim dogovorom rešavati, da će najzad biti pokrenuti i rešeni svi problemi oko istorijske nepravde učinjene SPC po pitanju uvođenja veronauke u škole, povratka oštećene crkvene imovine i mnogih drugih, koja će vremenom biti rešavana na dobrobit i Crkve i države", nada se vladika Artemije. Očekuje da će na vanrednom Svetom arhijerejskom saboru SPC, zakazanom za 1. novembar, koji bi trebalo da se bavi crkvenom prosvetom, jedna od tema biti i sva ova predizborna, izborna i postizborna događanja, a samim tim i pitanje Kosova, koje se, kako kaže, ne može izbeći.

SVETSKA CRKVENA PODRSKA

Posle Srpske pravoslavne crkve, koja je pozvala sve da prihvate narodnu volju i novoizabranog predsednika, Svetski savet crkava uputio je odmah poruku patrijarhu Pavlu sa izrazima "solidarnosti i bratskog ohrabrenja"

Buran razvoj događaja u Jugoslaviji poslednjih nedelja, a pogotovo poslednjih dana, pažljivo je praćen od strane crkava u svetu, ne samo pravoslavnih. Zelja svih je bila ista - da srpski narod krene napred, da izađe iz međunarodne izolacije. Vec godinama crkvene delegacije koje su ovde dolazile zapazale su pogubnost kako spoljnih tako i unutrašnjih sankcija i konstatovala da bez dubokih promena, pre svega politickih, stanje može biti samo gore.

Kada su se desili izbori 24. septembra ponadalo se da će odluka biti takva da garantuje budućnost.

Srpska pravoslavna crkva se među prvima obratila javnosti sa stavom da je gospodin Vojislav Kostunica kandidat koji je dobio natpolovicnu većinu. Crkva je pozvala tada sve da prihvate narodnu volju, pre svega vojsku i policiju. Svetske crkvene agencije prenosile su saopštenja patrijarha Pavla i Svetoga sinoda.

Poruke srpskom prvopastiru

Javljano je da Crkva pozdravlja promene postojeće one vode u preporod i izlazak iz izolacije. Naglasavano je da Crkva poziva na pokajanje, prastanje, pomirenje, nikako ne na mržnju, osvetu, sukobe. Retki su ovakvi "revolucionarni" trenuci sa tako malo žrtava i razaranja, to se u crkvama sveta smatra zaslugom pre svega srpskog prvopastira.

Takođe je javljeno da je novi predsednik Jugoslavije čovek koga krasi hristoljublje, pravdoljublje, koji je spreman da pruži svoj trud, žrtvu i znanje za dobrobit svoga naroda. Zapazeno je da nije mogao da položi zakletvu na jevandjelju, to po sadašnjem Ustavu nije predviđeno ni dopušteno, ali, rečeno je, to ga neće spreciti da se pridržava principa jevandjelja. Zadivio se svet srpskom slobodoljublju i iskazuje spremnost da se pomogne.

Svetski savet crkava uputio je odmah poruku patrijarhu Pavlu sa izrazima "solidarnosti i bratskog ohrabrenja". Spremna je delegacija na najvišem nivou da poseti Beograd a Gospod se moli da podari mudrost u rešavanju teskoca. Izrazava se postovanje za novog predsednika.

Predsednik biskupske konferencije Evropske unije biskup Jozef Homajer zatražio je da se smesta ukinu sve sankcije kako bi se "ojacao srpski narod". Vec godinama on to traži. "Srbi pripadaju Evropi, uklonimo najzad sve predrasude prema njima", traži Homajer, svedoceći da je SPC uvek bila za demokratiju a patrijarh Pavle je hrabro sprecio krvoprolice tražeci da se ne intervenise protiv naroda.

Predsednik Konferencije evropskih crkava (130 članica) Kejp Klemens preporučuje crkvama članicama da se mole za dobrobit Jugoslavije a od sveta traži da se ukinu svi vidovi izolacije. Austrijska crkvena agencija Katpres svakodnevno je pratila saopštenja SPC.

Vatikan se do sada nije izjasnjavao, iako papa sredom i nedeljom iznosi svoj stav o

aktuelnim događajima u svetu, dobrim i losim. Beogradski događaji se ne pominju! Prvenstveno rimokatolicima ove zemlje to je zasmetalo. Preko hiljadu biskupa iz celog sveta sakupilo se prole nedelje u Rimu na obeležavanju Svete godine. Beogradskim nadbiskupima Francu Perku i Stanislavu Hocevaru upucena su mnoga pitanja u vezi sa događajima. Perko smatra da ce predsednik Kostunica otvoriti zemlju prema svetu i preduzeti mere za ublazenje siromastva. Karitas (Frajburg) otvorio je poseban racun za sakupljanje pomoci Jugoslaviji isticuci da nijedna zemlja nema toliko izbeglica kao Srbija. Ta organizacija je odobrila milion maraka pomoci.

Bog se smilovao

Iako se Moskovska patrijarsija jos uzdrzava od temeljnije reakcije, ruski pravoslavni mediji opsirno izvestavaju o demokratskim promenama i stavu SPC isticuci da je predsednik Kostunica covek vere i da u vaznim trenucima savet trazi od Crkve. On je prvi verujuci "vladar" zemlje posle Drugog svetskog rata. Njegov prethodnik voleo je vlast, bio je autoritaran i zestok kaze "Pravoslavlje" iz Moskve, licne interese stavio je iznad narodnih. Crkva je svojom podrskom Kostunici spasla zemlju od strane intervencije i gradjanskog rata.

Iako je novi predsednik SRJ u Rusiji "prakticno nepoznat" ne treba sumnjati da sa njim pocinje "nova istorijska epoha". Zamera se ruskoj spoljnoj politici da nije razaznala znake vremena i na vreme shvatila raspolozenje naroda. Podseca se da je car Aleksandar Treci na vreme shvatio da je opozicionar Nikola Pasic covek srpske buducnosti, nije se pokajao, nova vlast bila je potom uvek saveznik sa Rusijom. Moralo se sada shvatiti da "Milosevic nije vecan".

Na predstojećem vanrednom Arhijerejskom saboru krajem meseca sigurno ce biti reci o tome kako Crkva moze pomoci da zemlja u miru i demokratiji napreduje. Crkva nece stedeti napore da bude od pomoci, takodje i novom predsedniku. U nekim hramovima se on vec pominje u molitvama na Velikom vhodu.

Bog se smilovao ovom narodu, tome se raduje ceo hriscanski svet.

Zivica TUCIC

VOJISLAV KOSTUNICA PREDSEDNIK SRJ

Da li je preuzimanje vlasti u medijima, fabrikama, preduzecima, institucijama "urusavanje prezivelog komunistickog autoritarnog rezima koji pada zajedno sa svojim vladarom", "manifestacija narodne volje", "puc, odnosno revolucija istovetna onoj iz 1945. godine"?

- Ni sa jednom definicijom se ne bih slozio. Bojim se da je stvar pogresno postavljena: u nas se uvrezilo da se vlast poistovecuje sa rukovodstvom iako se u normalnim zemljama vlast postize na izborima, a rukovodstvo se imenuje (mislim na fabrike, preduzeca...). Vrlo je logicno da se radnici u mnogim preduzecima ne slazu sa politicki imenovanim rukovodstvom, ali to ne znaci da treba rasturati sve sto postoji. Prosto receno, poslednja sam osoba koja bi se igrala neke ponovljene 1945. godine, a ovo svakako nije, i ne sme da bude, revolucija.

Da li Vojska Jugoslavije potpuno stoji iza predsednika SRJ ili je moguće da Milosevicu odani ljudi krenu u nasilnu promenu vlasti opravdavanu "pucem DOS-a"?

- Vojska Jugoslavije je odigrala racionalnu i, najblaze receno, konstruktivnu ulogu. Valjda se podrazumeva da ona ne stoji iza predsednika kao takvog, nego iza volje naroda. A kada je rec o lojalnosti autoritarnom vodji, to je umnogome contradictio in adjecto. Lojalnost zasnovana na strahu nije lojalnost. S druge strane, ako postoji jedna institucija koju je Slobodan Milosevic ponizio i osiromasio, to je Vojska Jugoslavije. Da li ste za ekspertsku vladu; ponudu mandata Predragu Bulatovicu koji bi pravio vladu sa DOS-om i eventualno ukljucivanje Djukanovicevog DPS-a u nju ili neko drugacije resenje?

- Bezbroy puta sam vec rekao da sam legalista: na izborima je iz Crne Gore, nazalost, ocigledno pogresnom procenom DPS, uestvovala samo SNP. Znamo sta pise u Ustavu, i sta je, zapravo, jedino pravedno resenje ako zelimo zajednicku drzavu. Od politicke mudrosti, osecanja pravde i zelje za zajednickom drzavom (za celovitom Crnom Gorom i zajednickom drzavom takve, celovite Crne Gore sa Srbijom) zavisi da li ce u crnogorski

deo vlade biti ukljuceni i ljudi iz vladajuće koalicije. A valjalo bi da budu ukljuceni. Kad je o ekspertskoj vladi rec, ne znam ni za jednu u nekoj postkomunistickoj zemlji koja je uspela.

Da li izmedju vas i DOS-a postoje razlike u resavanju trenutno najvaznijih pitanja i u cemu se sastoje?

- Buduci da je DOS vrlo sarolika koalicija, sklopljena ne na osnovu programske bliskosti, vec na osnovu jednog jedinog i osnovnog i, ma koliko pateticko zvučalo, istorijskog cilja, logicko je da se sada te razlike ispoljavaju. Sada je najvaznije konsolidovati drzavu.

Da li DOS ostaje do republickih izbora i kakav rezultat ce na njima ostvariti DOS, SPS, SPO, SRS?

- Demokratska opozicija Srbije mora da ostane na okupu do republickih izbora, to je jedino racionalno resenje. Uostalom, dosovci su na osnovu tog na izborima potvrđenog zajedništva i zahtevali prevremene izbore. Predviđjam da ce rezultati republickih izbora biti isti kao i na saveznom. Narodu je svega preko glave.

Dzejms O'Brajen o susretu s predsednikom Vojislavom Kostunicom

SAD SE NE ZALAZU ZA NEZAVISNU CRNU GORU

BEOGRAD - Posle razgovora sa predsednikom SRJ Vojislavom Kostunicom, specijalni izaslanik americkog predsednika Bila Klintonu za Balkan, Dzejms O'Brajen dao je ekskluzivni intervju za radio Indeks i radio B2-92.

- Bio je to vrlo otvoren i konstruktivan razgovor. Ono sto ljudi nisu mogli da cuju na konferenciji za novinare je to da smo zaista otvorili novu eru u odnosima izmedju nase dve zemlje. Predsednik Kostunica je obrazovan, oprezan i veoma mudar covek. Mislim da smo dosli do zakljucka da su nasi zajednicki interesi veliki i da cemo naci mnogo nacina da radimo kao partneri kako bi se ovaj region sasvim ukljucio u Evropu, kao i da Jugoslavija završi svoju demokratsku tranziciju, rekao je americki diplomata i dodao:

- Predsednik Klinton je zatražio da zapocne proces potpune normalizacije diplomatskih odnosa. Predsednik Kostunica je rekao kako misli da bi to bila dobra stvar. Obe strane o tome moraju da se konsultuju sa svojim zakonodavnim organima, kada bude konstituisana Savezna skupstina.

Govoreci o spoljnom zidu sankcija on je rekao da je to "cesto zbunjujuci pojam".

- To zapravo znaci da u cilju ulaska u medjunarodne organizacije i puno clanstvo u svetskoj zajednici postoje izvesne stvari koje Jugoslavija mora da uradi. Najvaznije je da se pre svega zatraži prijem u clanstvo. Takodje, postoje obaveze Jugoslavije prema pojedinim organizacijama, pitanju dugova i resavanju sporova sa bivsim jugoslovenskim republikama kao i uspostavljanju rezima u Jugoslaviji koji se zaista zasniva na vladavini prava. Mislim da sada vidimo vladu koja je zaista privrzena vladavini prava. Sva preostala pitanja, bilo da je to pitanje untrasnje korupcije, saradnja sa Medjunarodnim sudom za ratne zlocine, pitanje granica, bice resena tokom procesa ulaska Jugoslavije u medjunarodne organizacije.

Kada je rec o statusu Kosova Brajen je rekao da je "najvaznije to sto je potvrđjena privrzenost Rezoluciji 1244 Saveta bezbednosti UN".

Americki diplomata je naglasio da se SAD "nikada nisu zalagale za nezavisnost Crne Gore".

- Sve vreme smo mu govorili kako zelimo da Crna Gora bude primer demokratije za ostatak Jugoslavije i sada zelimo da pomognemo da se demokratija ucvrsti u celoj Jugoslaviji. Ohrabren sam onim sto sam cuo i od predsednika Djukanovica i od predsednika Kostunice o njihovoj spremnosti da saradjuju u stvaranju okvira za odnose Crne Gore i Srbije unutar federacije. mislim da obojica prihvataju da stabilnost ovog regiona zavisi od njihovog prepoznavanja stvarnih interesa gradjana i zajednickog resavanja problema, rekao je Klintonov izaslanik.

Uoci sednice PAVK Kusner se sastao s predstavnicima SNV

Postovanje Rezolucije UN - uslov za dijalog

Gracanica, Kosovska Mitrovica,

Beograd 14-15. oktobar 2000.

- Pre jucerasnje sednice Prelaznog administrativnog veca Kosova na kojoj je raspravljano o situaciji na Kosovu i Metohiji u svetlu demokratskih promena u Beogradu, Bernar Kusner, sef Unmika obavio je posebne razgovore sa predstavnicima Srpskih nacionalnih veca Kosova i Metohije i Kosovske Mitrovice na istu temu.

U saopštenju Informativne sluzbe Srpskog nacionalnog veca istice se da je protosindjel Sava (Janjic), portparol SNV, u razgovoru sa Kusnerom istakao da "agresivno albansko insistiranje na nezavisnosti, pre pocetka bilo kakvog politickog dijaloga sa demokratskim predstavnicima vlasti u Beogradu, veoma stetno za politicki proces i celu bezbednosnu situaciju na Balkanu".

- Politicki dijalog izmedju kosovskih Albanaca i Srba bice moguc samo ukoliko i albanska strana u potpunosti prizna autoritet Rezolucije UN 1244 i cinjenicu da je zadatak Misije UN na Kosovu da stvori politicke institucije za sustinsku autonomiju Pokrajine u okviru SRJ. Srpski predstavnici nece moci aktivno da ucestvuju u izgradnji kosovskih institucija, ukoliko je njihov cilj apriori otcepljenje Kosova i Metohije od SRJ i Srbije i ukoliko se i dalje nastavi etnicka diskriminacija i teror albanske zajednice protiv Srba i manjinskih zajednica - rekao je otac Sava.

On se zalozio i za kriticko sagledavanje dosadasnje politike Beograda prema Kosovu, narocito ponasanje bivseg rezima u toku rata, kako bi "nova vlada afirmisala svoj moralni kredibilitet u odbrani drzavnog suvereniteta i ugrozenih prava svojih gradjana". Prema recima oca Save, posebno je vazno da se konstruktivno pristupi pitanju nestalih lica, jer je "neprihvatljivo da se samo resava pitanje albanskih zatvorenika, dok se na Kosovu nista konkretno ne cini na pronalazenju i oslobadjanju vise od 1.200 kidnapovanih i nestalih Srba".

J. B. - J. T.

Sastanak SNV Kosova i Metohije i SNV Kosovske Mitrovice

Dogovor o zajednickoj strategiji kosovskih Srba

Gracanica, Kosovska Mitrovica, Beograd - Predstavnici Srpskog nacionalnog veca Kosova i Metohije i Srpskog nacionalnog veca Kosova i Metohije Kosovske Mitrovice dogovorili su se prekjuce u Pristini da se sto pre odrzi sastanak predstavnika svih srpskih demokratskih snaga u Pokrajini kako bi se u svetlu najnovijih promena u Beogradu izgradila zajednicka srpska platforma za Kosovo i Metohiju.

Kako je saopstila Informativna sluzba SNV Kosova i Metohije, "pobedom demokratskih snaga u Beogradu stvoreni su uslovi da Srbi na Kosovu i Metohiji u ostvarenju svog politickog i nacionalnog programa nastupaju uz saradnju i koordinaciju demokratske vlade, koja ce sa punim autoritetom zastupati drzavne interese i boriti se za ugrozena prava svojih gradjana".

Vuko Antonijevic, predsednik SNV Kosovske Mitrovice smatra da bi kosovski Srbi trebalo da "pozitivno iskoriste povoljnu politicku klimu nakon promene vlasti u Beogradu".

"Jednoglasno smo se slozili da je ovo nova mogucnost za Srbe sa Kosova i Metohije da postignu dogovor o daljem zajednickom nastupu i delovanju. Mada je i ranije bilo takvih pokusaja u vidu okruglih stolova, od najavljenog sastanka na kome bi se relevantni srpski politicki cinici na Kosovu i Metohiji dogovorili o zajednickoj strategiji kosovskih Srba, puno se ocekuje. Susret bi trebalo organizovati sto pre, jer se dogadjaji smenjuju velikom brzinom.

J. T.

Vladika Artemije posetio opstinu Leposavic

Neophodna umerenost u recima

Leposavic - "Iskoristio sam priliku i susret sa celnicima u Leposavicu da ih upoznam sa razgovorom koji sam vodio sa predsednikom SRJ Vojislavom Kostunicom u utorak, u Beogradu. Tema o kojoj smo razgovarali bio je odnos nove demokratske vlasti prema Srbima na Kosovu, pogotovo sada, kada se problem Kosova mora resavati u okviru postojećih granica SRJ i kada niko u svetu ne podrzava nezavisno Kosovo", rekao je predsednik SNVKiM vladika rasko-prizrenski Artemije.

Kako je vladika Artemije rekao, u razgovoru sa predsednikom Kostunicom upoznao ga je sa cinjenicom da su Albanci jedini ljudi koji se protive demokratskim promenama u Srbiji i ostaju dosledni svojim ekstremnim ciljevima, olicenim u nezavisnom Kosovu ili Kosovo republici. Stoga je vladika Artemije uporedio rad SNV u poslednjih godinu dana sa zidanjem Skadra na Bojani, istakavsi da, zbog trenutne situacije u srpskom politickom korpusu, ekstremna retorika u Srba i ubrzanje procesa povratka Srba na Kosovo moze pogorsati stanje u pokrajini. Kako je on ocenio, Srbima je sada neophodna mudrost u odlucivanju i umerenost u recima, da bi se problem Kosova resio mirnim putem i demokratskim sredstvima.

Predsednik SRJ Vojislav Kostunica i vladika Artemije razgovarali su i o dolazecim lokalnim izborima na Kosovu. Vladika Artemije rekao je da Srbi ne bojkotuju izbore, ali da nemaju preduslove da ucestvuju na njima. Stoga ce SNVKIM pripremiti liste kandidata koji ce ucestvovati u lokalnoj samoupravi na Kosovu, a koje ce biti dostavljene sefu Unmika, Bernaru Kusneru.

J. Bjelica

Eksplozija mine u okolini Bujanovca

Vranje - Devet pripadnika MUP Srbije, koji su povredjeni juce ujutro prilikom eksplozije mine, primljeno je u Medicinski centar u Vranju. Policajci su povredjeni u demilitarizovanoj zoni blizu sela Konculj, u okolini Bujanovca. Sest povredjenih policajaca smesteno je na hirursko, a troje na odeljenje ortopedije bolnice u Vranju. (Beta)

Da li je Pedi Esdaun Kusnerov naslednik?

Pristina, Beograd - Pedi Esdaun bivsi predsednik britanske Liberalno-demokratske partije koji je upravo zavrpio posetu SRJ mogao bi da nasledi Bernara Kusnera na mestu sefa Unmika, najavila je AFP, pozivajuci se na nedavnu Kusnerovu izjavu.

- Esdaun je rekao da je zainteresovan za dolazak u Pristinu, ali i da mu se ne zuri.

Cinjenica je i da sam ja jos uvek tu, kao i da je na generalnom sekretaru Kofi Ananu da o tome donese odluku - izjavio je Kusner. On je pohvalio Esdauna kao "dobrog i svakako kompetentnog coveka, koga dugo poznaje", ali je istovremno istakao da bi na mestu svog naslednika u Unmiku rado video Sadako Ogatu, visokog komesara UN za izbeglice.

Pedi Esdaun, poznat kao strucnjak za pitanja Balkana tokom nedavne posete Pristini i Beogradu sreo se i sa Vojislavom Kostunicom, predsednikom SRJ i Zoranom Djindjicem, predsednikom DS i clanom Kriznog staba DOS.

Srpski izvori na Kosovu tvrde da je Kusnerov odlazak sa mesta sefa Unmika sasvim izvestan, najverovatnije nakon najavljenih republickih izbora u Srbiji. U dobro obavestenim krugovima, osim Esdauna, kao kandidati za Kusnerovog naslednika pominju se i Marti Ahtisari i Karl Bilt, izaslanici UN za Balkan, cime se ne iskljucuje pojavljivanje novih imena u kadrovskoj kombinatorici za novog sefa Unmika.

Zahtev za pustanje Albanaca iz srpskih zatvora

Pristina - Vise hiljada Albanaca iz svih delova Kosova okupilo se juce u centru Pristine, trazeci oslobadjanje svojih sunarodnika iz zatvora u Srbiji. Predsednica Organizacionog odbora protesta, Sukrije Redza zatrazila je da se oslobode svi zatvorenici, a ne da se medju njima "vrsti selekcija".

Okupljenima je govorio i predsednik DPK Hasim Taci, koji je istakao da ce, zajedno sa Unmikom, izvrstiti snazan pritisak na Beograd, kako bi se resili problemi zatvorenih i nestalih Albanaca. (Beta)

MUP Srbije o napadu kod Bujanovca

Poginula dva policajca, devetorica ranjena

Beograd - Na lokalnom putu Veliki Trnovac - Mali Trnovac, opstina Bujanovac, juce, oko 11,30 sati, pripadnici albanskih teroristickih bandi sa Kosova i Metohije, izvrtili su napad na policajce koji su izrsavali redovne zadatke, kaze se u jucerasnjem saopstenju Ministarstva untrasnjih poslova. Teroristi su postavili nagazne protivtenkovske mine na koje su naisla sluzbena policijska vozila SUP u Vranju, u kojima je bilo vise pripadnika

policije.

U ovom zlocinackom napadu, od posledica eksplozija mina, poginuli su policajci Dragan Joksimovic i Jovica Stojanovic, devet je teze i lakse ranjeno, od kojih su cetvorica prebacena na Vojno medicinsku akademiju u Beogradu, a ostalima je zdravstvena pomoc ukazana u Zdravstvenom centru u Vranju i Nisu, stoji u saopstenju.

R. D.

GDE SUDITI MILOSEVICU - U HAGU ILI BEOGRADU?

Stanko PIHLER, profesor krivicnog prava na Pravnom fakultetu u Novom Sadu i Dusan BATAKOVIC, docent na katedri za istoriju Filozofskog fakulteta u Beogradu

Moderator: Omer KARABEG

RFE: Gospodine Batakovicu, novi predsednik Jugoslavije Vojislav Kostunica je u nekoliko mahova rekao da je Haski sud instrument americkie politike. On je to govorio pre nego sto je postao predsednik, a ostao je pri tom stavu i nakon izbora na predsednicku funkciju. Delite li to misljene?

BATAKOVIC: Haski sud je nastao u specificnom trenutku i on je svakako imao i snaznu politicku pozadinu. Istovremeno, postoji i neka vrsta politicke instrumentalizacije o cemu govori predsednik Kostunica. Ja mislim da treba naci neko srednje resenje koje bi odgovaralo i nasoj drzavi, a istovremeno zadovoljilo i globalnu pravdu. Zato sam misljenja da svim optuzenima koji su sa naseg prostora, a pre svega visokim politickim licnostima, treba da se sudi u nasoj zemlji, a da se predstavnicima Haskog suda, u skladu sa propisanim odredbama, dozvoli da prisustvuju tim sudjenjima i da priloze dokumentaciju koju su sakupili. Mislim da je to i iz politickih i iz pravnih razloga najbolje resenje.

RFE: Gospodine Pihler, da li se vi slazete sa ocenom da je Haski sud instrument americkie politike?

PIHLER: Ja nemam takav utisak. Moje misljenje je da je Haski tribunal instrument medjunarodne zajednice. On je zasnovan na povelji Ujedinjenih nacija, to je legitiman i legalan institut, specijalizovani sud medjunarodne zajednice nastao na osnovu rezolucije Saveta bezbednosti. Cini mi se da dilemu da li Milosevica treba izruciti Haskom tribunalu treba postaviti u siri pravni i politicki kontekst i odgovoriti na pitanje da li smo mi uopste spremni da saradjujemo sa Tribunalom, a onda cemo lako odgovoriti i na ovo konkretno pitanje. Odgovor na njega ce naprosto proizaci iz prethodnog odgovora. Je ne smatram pravno i politicki nemogucim da se Milosevicu sudi u zemlji, ali nisam siguran da bi to medjunarodna zajednica prihvatila.

BATAKOVIC: Mislim da je manje bitno gde ce se potencionalnim ratnim zlocincima suditi, mnogo je vaznije da oni budu osudjeni, to jest da izađu pred lice pravde. Moj generalni stav je da je najbolje da se svima njima sudi pred nasim sudovima, i to iz vise razoga. Prvo, to bi povratilo poverenje u nase sudstvo koje je, kao sto znamo, ne samo u poslednjih 13 godina Miloseviceve vladavine, nego i u poslednjih pola veka, bilo optereceno ideoloskim gledistima i vrlo malo usaglaseno sa medjunarodnim pravom. Ja cu vas podsetiti da je Josip Broz Tito stalno govorio da se mi ne mozemo drzati zakona kao pijan plota i on je ustvari stvorio hajducku, divljacku osnovu koja je dovela do Miloseviceve demonske varijante. Takodjer mislim da je vazno da se ni na koji nacin ne destabilizuje politicka situacija u Jugoslaviji, jer bi lov na potencijalne ratne zlocince i njihovo izrucivanje Hagu u temelju uzdrmali untrasnji kredibilitet nove vlasti koji tek treba da se uspostavi u Saveznoj Republici Jugoslaviji. S nestankom Milosevica sa politicke scene izgubice se i ona ideoloska ostrica koja je Haski sud cinila izrazito antisrpskim. Ja sam svojevremeno imao uvid u dokumentaciju tog suda, posebno u vestacenja medjunarodnih strucnjaka za istoriju, i mogu reci da je u pojedinim izlaganjima zaista bilo elemenata koji su ukazivali na to da se krivica svaljuje na ceo srpski narod. Da se razumemo, smatram da je u najvećem interesu srpskog naroda, a i srpske drzave i Savezne Republike Jugoslavije, da ruka pravde stigne sve one koji su pocinili ratne zlocine. U tom smislu je saradnja sa Haskim tribunalom apsolutno neophodna. Medjutim, to ne znaci da ljudima koji su optuzeni za ratne zlocine treba iskljucivo da se sudi u Hagu.

RFE: Gospodine Pihler, mislite li vi da bi izrucivanje Milosevica i drugih optuzenih za

ratne zlocine Haskom sudu uzdrmalo novu vlast?

PIHLER: Ne mislim. Naprotiv, mislim da bi ona dobila visji nivo kredibiliteta u medjunarodnoj zajednici. Ja, inace, imam izvesnih rezervi prema novoj vlasti kada je u pitanju odnos prema medjunarodnoj zajednici, a posebno prema Haskom tribunalu. Mislim da se ovde vrlo tesko menja politicka matrica i mi cemo tu imati silnih problema. Bojim se da cto potrajati. Kad je rec o Tribunalu, cini mi se da su neke stvari nesporne. Prvo, Haski tribunal je konstituisan kao organ krivicnog progona i kao specijalizovani sud medjunarodne zajednice, a povodom vrlo teskih zlocina protiv covecnosti i medjunarodnog prava koji su izvršeni na prostoru bivse Jugoslavije. Drugo, Tribunal radi, to jest tuži i sudi, on je efektivan, doduse ne dovoljno, ali je ipak efektivan, a prava okrivljenih u postupku pred Tribunalom, pre svega u pogledu odbrane, su na zavidnom nivou. Objavljene optuznice su veoma uverljive i sa stanovista osnovanosti sumnje dovoljne za pokretanje krivicnog postupka. Za mene je to dovoljno da zakljucim da bi bilo politicki oportuno, moralno legitimno i pravno zasnovano, ne samo nacelno izraziti spremnost, vec i efikasno uci u saradnju sa Tribunalom, pa u tom smislu odmah adaptirati domace pravo u skladu sa potrebama te saradnje i udovoljiti medjunarodnim obavezama, makar ih mi smatrali nalozima. citav koncept krivicne odgovornosti koji prihvatila Tribunal afirmise princip licne, individualne, a ne kolektivne odgovornosti i jednakosti svih optuzenih pred tribunalom. Nigde se ne optuzuje narod, vec pojedinac. Nigde se ne optudjzuju pripadnici samo jednog naroda. Naprotiv.

BATAKOVIC: Saradnja sa Haskim sudom uopste nije sporna, ni za mene, ni za gospodina Pihlera. Mi se razlikujemo u stepenu rezervi prema novoj vlasti. Ja ne govorim o pravnom aspektu, vec o politickoj oportunisti i o nacelnim pitanjima koja imaju rezonancu na domacoj politickoj sceni. Mislim da se i moj sagovornik i ja slazemo da Milosevica treba privesti pred lice pravde. Ne slazemo se u odnosu na tehniku izvodjenja tog sudjenja. Mislim da u ovom trenutku ne bi bilo oportuno da sudjenje bude u Hagu, vec bi bilo bolje da se iskoristi mogucnost, koja je takodje predvidjena osnovnim odredbama na kojima je ustanovljen Haski tribunal, da se krivcima moze suditi i u zemlji iz koje poticu. Ono sto je meni palo u oci tokom dosadasnjeg rada Haskog suda bilo je i to da su mnogi optuzeni za ratne zlocine iz Bosne na neki nacin bili liseni odgovarajuce pravne zastite. Imao sam utisak da je advokate za ljude srpske nacionalnosti odredjivala Miloseviceva nomenklatura koja je ocigledno jako pazila da se nigde i ni na koji nacin ne pomene umesanost vlade ili nekih licnosti iz drzavne uprave, vojske ili policije u ratne zlocine koji su pocinjani u Bosni, Hrvatskoj ili na Kosovu. Isto tako mi se cini da su vestaci bili pristrasni. Ja ne znam da li je gospodin Pihler imao uvid u tu dokumentaciju, ali ja sam bio zabezeken nekim njihovim svedocenjima. Video sam da ta vestacenja potpuno iskrivljeno predstavljaju nasu istoriju. Istorija Srba se predstavlja kao stalna zudnja za zaposedanjem tudjih teritorija i unistavanjem svakog svakog drugog etnickog elementa na tim teritorijama osim srpskog, sto mislim da je veoma pogresan pristup.

RFE: Gospodine Pihler, mislite li da bi se Slobodanu Milosevicu i ostalim optuzenim za ratne zlocine iz Srbije moglo pravedno suditi u Srbiji?

PIHLER: U ovom momentu - ne. Verujem da ne bi moglo ni za duze vreme, a za to postoji mnogo razloga. Ja mislim da su ti razlozi pretežno politicke, ali dobrim delom i psiholoske naravi. Ja mislim da ce proces stabilizacije prilika u Srbiji, a pogotovo proces institucionalizacije pravnih ustanova, veoma dugo trajati. Zbog toga mi se cini da bi resenje koje ja zagovaram bilo uputnije.

BATAKOVIC: Sumnje koje je izneo gospodin Pihler sasvim su realne. Medjutim, treba imati u vidu cinjenicu da ljudi ne bi pristali na to da se nase zakonodavstvo uopste ne ukljuci u sudenje ratnim zlocinima. Takodje mislim da je za nase moralno prociscenje neobicno vazno da se ta sudjenja organizuju na nasoj teritoriji, jer bi to imalo moralnog dejstva na ljude koji su na ovaj ili onaj nacin podrzavali politiku koja je bezmalo do juce vladala Srbijom i vodila nas putevima katastrofe i brodoloma.

RFE: Gospodine Pihler, da li mislite da bi Milosevic ukoliko bi bio izrucen Hagu, u ocima nekih ljudi mogao steci oreol zrtve i da bi mozda, sto kaze gospodin Batakovic, iz moralnih i politickih razloga bilo bolje da mu se sudi u Srbiji?

PIHLER: To je uvek moguće nezavisno od toga gde mu se sudi.

BATAKOVIC: Jedna je stvar kada od nekoga pravite zrtvu zato sto mu sudi medjunarodni sud sastavljen od onih koji su do juce bili s njim u neposrednom sukobu, a druga je stvar kad mu se sudi ovde za zlocine koje je pocinio protiv sopstvenog naroda i protiv pripadnika drugih etnickih i verskih grupa. Cini mi se da bi presuda koju bi izrekao domaci sud bila uverljivija i sa dugorocnijim efektom. U tom slucaju bi napaceni narod Srbije, koji je citavu deceniju propatio pod vlascu jednog osionog, orijentalnog tiranina, imao i moralnu zadovoljstinu time sto bi se tom tiraninu sudilo u nasoj zemlji. To, naravno, ne iskljucuje mogucnost da posmatraci iz Haskog suda svemu tome prisustvuju, pa da sudjenje ima i onu neophodnu medjunarodnu dimenziju. Milosevic je zaista kriv i ja mislim da u Srbiji nece biti mira dok se on ne nadje iza resetaka. Ako smem da napravim malu digresiju, podsetio bih na sudbinu Al Kaponea. On je bio kriv za smrt vise desetina, ako ne i stotina ljudi, a uhvacen je i osudjen pre svega zbog utaje poreza da bi zivot zavrasio ostajuci dozivotno iza resetaka. Ja bih bio za to da se vec sutra napise optuznica za ratne zlocine protiv Milosevica, ali nemamo na raspolaganju odgovarajucu dokumentaciju, zato treba odmah poceti sa optuznicama koje se ticu kriminalnih radnji za sta, verujem, ima i prewise dokaza. To bi stvorilo mogucnost da se on stavi iza resetaka zajedno sa svima drugima iz nomenklature njegove vlasti.

RFE: Gospodine Batakovicu, ako bi se Milosevicu sudilo u Srbiji, sudilo bi mu se, kao sto kazete, pre svega za ono sto je ucinio srpskom narodu. Medjutim,aska optuznica se odnosi na zlocine na Kosovu, a najavljuje se da ce biti prosirena i na zlocine u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Mislite li da postoji spremnost i za sudjenje te vrste?

BATAKOVIC: Apsolutno je neophodno da mu se sudi za sve vrste zlocina i mislim da ne bi trebalo da bude izostavljen nijedan detalj, s tim sto bi se, ukoliko dodje do sudjenja u Srbiji, optuznica prosirila i na zlocine protiv sopstvenog naroda. Jer, mi treba da sudimo Milosevicu kao zlotvoru, a ne narodima. To do sada u Hagu nije bilo dovoljno izrazeno. Bilo je pokusaja da se krivica prenese na elite, pa i na citave narode. Upravo zbog zlocina protiv srpskog naroda koji su,cini mi se, vazni za moralni oporavak Srbije, srpskog i drugih naroda koji zive u Srbiji, sudjenje u Beograd bilo bi visestruko politicki znacajno, dok bi Milosevicevo odvodjenje u Hag u ovom trenutku ili u neposrednoj buducnosti ustvari dalo argumentaciju svima onima koji pokusavaju da novu vlast prikazu kao puki instrument zapadnog dela medjunarodne zajednice.

RFE: Gospodine Pihler, nedavno je jedan opozicioni lider izjavio da Srbija u ovom trenutku nije zrela za to da se Milosevic izruci Haskom tribunalu. Kakvo je vase misljenje?

PIHLER: Ja se s tim slazem. Srbija uopste jos nije politicki zrela. Ona je pokazala izvesnu dozu zrelosti, ali kada je u pitanju odnos prema teskim zlocinima koji su bili deo jedne politike - necu reci samo ovdasnje - onda moramo biti svesni toga da je ta politika bila dobrim delom legitimirana od naroda koji je legalnim putem birao one koji su tu politiku vodili. Meni se cini da ovde postoji neka vrsta kolektivne amnezije prema svemu onome sto se desavalo. Umesto osecanja stida, kod mnogih sada odjednom primecujemo jednu novu vrstu autizma prema svemu sto se desavalo. Ja bih rekao da se, kad je u pitanju saradnja sa Haskim tribunalom, stalno mesaju dve vrste argumentacije, jedna je pravna, a druga politicka. Meni se cini da se ova prva, koja bi trebalo da bude primarna, pojavljuje kao sekundarna. Ljudi u pravilu najpre zauzmu politicki i moralni stav, pa tek onda odgovarajucim pravnom argumentacijom hoce da opravdaju taj stav. Zbog toga mislim da je pitanje saradnje sa Haskim tribunalom u osnovi politicko pitanje, a u politickim krugovima u Saveznoj Republici Jugoslaviji ne postoji jedinstven stav o tome. Imali smo oficijelan stav Milosevicevog rezima koji je godinama odbijao tu saradnju. Takav stav postojao je i u opoziciji ili u njenom vecem delu. U Crnoj Gori imamo jedan sasvim drugaciji stav, ne samo na nivou legitimne vlasti koja je spremna na tu saradnju, vec i na nivou politickih subjekata koji deluju u Crnoj Gori. Sto se tice javnog mnjenja, ja ne znam da li je vrseno neko empirijsko istrazivanje u tom pravcu, ali imam utisak da je javno mnjenje, kao sto sam malocas rekao, u izvesnom smislu autisticno o u odnosu na ove probleme.

RFE: Gospodine Batakovicu, ako bi se Milosevicu sudilo u Srbiji, onda bi se tesko moglo ocekivati da ce Karadzic i Mladic završiti u Hagu. Gde bi se onda njima sudilo?

BATAKOVIC: Oni su gradjani druge drzave - Bosne i Hercegovine.

RFE: Ja mislim da je Mladic gradjanin Savezne Republike Jugoslavije.

BATAKOVIC: Oni svakako treba da budu izvedeni pred lice pravde i da se pred sudom dokaze za sta su i koliko krivi. Mislim da je za svaku etnicku zajednicu neophodno da se svaki zlocin nad civilima apsolutno osudi i da siroka javnost ima uvid u sve to.

PIHLER: Moj nacelni stav je da treba primeniti princip jednakosti, a to znaci - svi u Hag.

RFE: I na kraju, vas zakljucak, gospodine Batakovicu? Gde ce Milosevic završiti - u Hagu, na domacem sudu, ili mu uopste nece biti sudjeno?

BATAKOVIC: Mislim da bi bilo najbolje da Milosevic završi iza resetaka, a da je manje vazno gde i kako ce mu se suditi. Ja mislim da on ni na koji nacin nece moci da izbegne ruku pravde, s obzirom na to da nije iskoristio politicki povoljnu priliku da posle izgubljenih izbora pokuša da pronadje azil u nekoj od zemalja koje ne priznaju Haski sud i koje imaju politicku snagu da zahtev tog suda za njegovo izrucenje odbiju.

Ostajuci u zemlji, Milosevic je fakticki priznao ingerencije ove drzave i od nje ce zavisiti da li ce mu se suditi ovde ili u Hagu. Najvaznije je da se odmah krene sa podizanjem optuznice protiv njega.

RFE: Gospodine Pihler, gde ce Milosevic završiti?

PIHLER: Bicu kratak. Pitanje je vrlo izazovno, ali je tesko prognozirati. Nisam istoricar, ali istorijsko iskustvo nas uci da su mnogi zlocinci ostali nekaznjeni.

RFE: Mislite li da se moze desiti da Milosevic ostane nekaznjen?

PIHLER: Mislim da je sve moguće.

BATAKOVIC: Treba uvek napominjati da zlocini o kojima govorimo nikada ne zastarevaju i da se uvek pravda na ovaj ili onaj nacin mora zadovoljiti. Ja ne vidim kako Milosevic moze da izbegne ruku pravde, ako u medjuvremenu negde ne strada od sopstvene ili necije tudje ruke.

